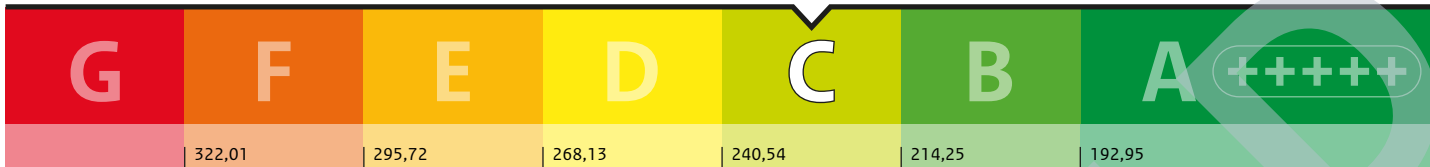
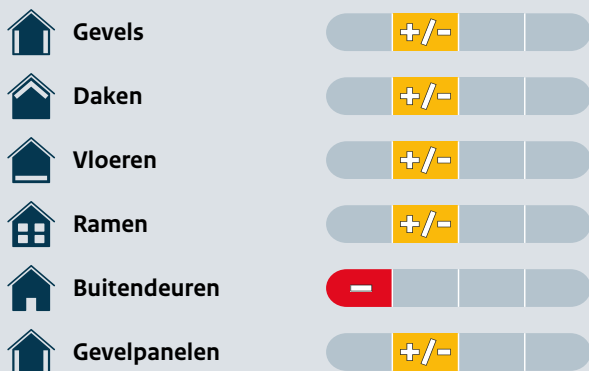

Dit gebouw heeft energielabel

C

219,63 kWh/m² (energie uit fossiele brandstoffen)

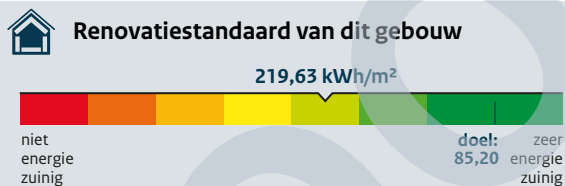
Isolatie van dit gebouw

Installaties in dit gebouw

Verwarming	HR-107 ketel
Warm water	Elektrische boiler
Ventilatie	Natuurlijke toevoer met mechanische afzuiging
Koeling	Compressiekoeling
Verlichting	12,1 W/m ² gemiddeld geïnstalleerd vermogen
Zonnepanelen	Geen zonnepanelen
Batterijopslag	Geen batterijopslag

Verbetermogelijkheden over isolatie en installaties vindt u op pagina 3.

Energiebehoefte [kWh/m ²]	78,96
CO ₂ -uitstoot [kg CO ₂ eq/m ²]	43,87
Aandeel hernieuwbare energie [%]	0,0

Toelichting op alle indicatoren vindt u op pagina 2.

Over dit gebouw

Adres
Voorbeeldstraat 14
1234 AB Voorbeeldstad

Gebruiksfuncties
74,1% Kantoor
25,9% Bijeenkomst

Bouwjaar
1990

Gebruiksoppervlakte
4383 m²

Energieadviseur
Naam Energieadviseur

Energie label

Advies

Verbeter het gebouw

Technische details

Meer informatie

Uitleg energielabel en indicatoren

Doel van het energielabel

Het energielabel laat zien hoe zuinig het gebouw met energie omgaat. U kunt het gebruiken om dit gebouw te verbeteren en het voor te bereiden op de toekomst.

- Hoe groener het label, hoe zuiniger het gebouw.
- In 2050 willen we in Nederland en Europa dat gebouwen geen aardgas of andere fossiele energie meer gebruiken.
- Als het gebouw nog aardgas gebruikt voor verwarming, is het goed om alvast voorbereidingen te treffen.
- Dit energielabel laat zien welke mogelijkheden er zijn om het gebouw te verbeteren.

Hoe wordt het energielabel bepaald?

Het energielabel wordt bepaald door een energieadviseur. Die verzamelt technische informatie over het gebouw, zoals de isolatie, het type verwarming en koeling, het ventilatiesysteem en de verlichting. Daarna bepaalt een computerprogramma het energielabel. Hierbij wordt uitgegaan van een gemiddeld gebruik van het gebouw en het gemiddelde Nederlandse klimaat. Let op: het energielabel gaat alleen over het gebouw zelf. Het geeft geen informatie over het energiegebruik van apparatuur, zoals computers of procesinstallaties. Daarom is het energiegebruik op het energielabel niet hetzelfde als op de energierekening.

Dit zijn de resultaten van het gebouw

Toelichting

	<p>C</p> <p>219,63 kWh/m²</p>	<p>Energie uit fossiele brandstoffen</p> <p>Hoe minder energie uit fossiele brandstoffen (zoals olie en aardgas) het gebouw gebruikt, hoe beter het energielabel is. Het energielabel loopt van G (heel onzuinig) tot A++++ (heel zuinig). Hoeveel fossiele energie het gebouw jaarlijks gebruikt, hangt af van de isolatie en de installaties voor verwarming, koeling, warm water, ventilatie, bevochtiging en verlichting. Bij gebruik van hernieuwbare energie, heeft het gebouw minder fossiele energie nodig. Hernieuwbare energie kunt u opwekken met bijvoorbeeld zonnepanelen, een zonneboiler of een warmtepomp.</p>
	<p>Wel lokale uitstoot</p>	<p>Lokale uitstoot door fossiele brandstoffen</p> <p>Om in 2050 geen fossiele brandstoffen meer te gebruiken, willen we in Nederland stoppen met het gebruik van aardgas en olie in gebouwen. Voor het energielabel kijken we daarvoor alleen naar lokale uitstoot door de aanwezige gebouwinstallaties.</p>
	<p>Voldoet aan de Renovatiestandaard?</p> <p>☐ ja ☒ nee</p>	<p>Renovatiestandaard</p> <p>De Renovatiestandaard is een vrijwillige richtlijn voor de energieprestatie van utiliteitsgebouwen. Het is een grens aan de maximale hoeveelheid fossiele energie die jaarlijks in het gebouw gebruikt mag worden. Bij een fossiel energiegebruik van maximaal 85,20 kWh/m² gebruiksoppervlakte per jaar voldoet dit gebouw aan de Renovatiestandaard.</p>
	<p>78,96 kWh/m²</p>	<p>Energiebehoefte</p> <p>De energiebehoefte is de hoeveelheid energie die het gebouw jaarlijks nodig heeft om te verwarmen en koelen. Hierbij wordt uitgegaan van een standaard ventilatiesysteem. Betere isolatie en het dichtmaken van kieren verlagen de energiebehoefte. De energiebehoefte van dit gebouw is jaarlijks 78,96 kWh per vierkante meter gebruiksoppervlakte.</p>
	<p>43,87 kg CO₂ eq/m²</p>	<p>CO₂-uitstoot</p> <p>Bij het gebruik van fossiele energie komt CO₂ vrij. Minder CO₂-uitstoot is belangrijk om de klimaatverandering tegen te gaan.</p>
	<p>0,0 %</p>	<p>Aandeel hernieuwbare energie</p> <p>Hernieuwbare energie (of duurzame energie) komt van de zon, biomassa, buitenlucht en uit de bodem. Zonnepanelen, zonneboilers, warmtepompen en biomassaketels vergroten het aandeel hernieuwbare energie. Hoe meer hernieuwbare energie het gebouw gebruikt, hoe minder fossiele energie nodig is.</p>

Energie label

Advies

Verbeter het gebouw

Technische details

Meer informatie

Mogelijkheden om energie te besparen

 Op de voorkant van het energie label staat een samenvatting van de belangrijkste energetische kenmerken van dit gebouw. Wilt u een gedetailleerder overzicht van deze kenmerken? Dit kunt u opvragen bij uw energieadviseur. Hieronder ziet u of er mogelijkheden zijn om het gebouw energiezuiniger te maken. Let op: of deze automatisch gegenereerde maatregelen daadwerkelijk verantwoord kunnen worden toegepast, uit oogpunt van bijvoorbeeld binnenklimaat, comfort, gezondheid, technische haalbaarheid, kosteneffectiviteit en monumentale status, is afhankelijk van de specifieke eigenschappen van het gebouw. Een energieadviseur of installateur kan u hierover adviseren. Daarnaast helpt de energieadviseur u om maatregelen te laten passen in de meerjarenonderhoudsplanning.

Wilt u verder aan de slag? Neem dan contact op met uw energieadviseur of installateur, of kijk op [pagina 5](#) voor handige links naar websites met extra informatie die u verder kunnen helpen.

	Uw situatie	Verbetermogelijkheden
	De ramen of een deel daarvan zijn nog niet geïsoleerd.	Pas HR++ glas, vacuümglas of triple (3-voudig) glas toe.
	De verwarmingsinstallatie is niet energiezuinig.	Pas een energiezuinig en aardgasvrij verwarmingssysteem toe, zoals een warmtepomp of een warmtenet.
	Het ventilatiesysteem is niet energiezuinig.	Vervang oude (wisselstroom)ventilatoren door energiezuinige ventilatoren.
	Er is een niet-efficiënte koelinstallatie aanwezig.	Gebouwen koelen kost energie. Pas een energiezuiniger koelsysteem toe om het energiegebruik te beperken.
	Er is geen energiezuinige verlichting aanwezig.	Pas energiezuinige LED-verlichting toe.
	Er zijn geen zonnepanelen.	Plaats zonnepanelen om stroom op te wekken.

Energie label

Advies

Verbeter het gebouw

Technische details

Meer informatie

Aandachtspunten bij de verbetermogelijkheden

Let op deze extra punten als u het gebouw energiezuiniger en comfortabeler wilt maken.

Isolatie en kierdichting

Een goed geïsoleerd gebouw vormt de essentiële basis voor verduurzaming. Goede isolatie minimaliseert warmteverlies, verlaagt energiekosten en draagt bij aan de reductie van CO₂-uitstoot. Het is belangrijk het hele gebouw goed te isoleren, met aandacht voor gevels, daken, vloeren, ramen en deuren. Denk hierbij niet alleen aan spouwmuurisolatie of dakisolatie, maar ook aan HR++ glas, vacuümglas, triple (drievoudig) glas of een geïsoleerde buitendeur.

Nieuwe gebouwen zijn doorgaans goed geïsoleerd. Bij oudere gebouwen zijn er vaak nog verbetermogelijkheden op het gebied van isolatie. In de meeste gevallen wordt een gebouw slechts één keer na-geïsoleerd, waardoor het efficiënt is om direct goede isolatie toe te passen. Dit bereidt het gebouw voor op (duurzame) lage temperatuur verwarming in de toekomst.

Voor de overstap op duurzame verwarming, zoals een warmtepomp, moet het gebouw niet alleen goed geïsoleerd maar óók luchtdicht zijn. Lucht ontsnapt vaak via kieren en naden, bijvoorbeeld bij ramen, gevels en daken. Daardoor gaat warmte verloren. Bij het isoleren van vloeren, gevels, daken, ramen, deuren en panelen is het belangrijk dat alles goed op elkaar aansluit. Dit voorkomt warmteverlies en tocht.

Ventilatie

Ventilatie is belangrijk voor een gezond binnenklimaat, maar kost ook energie. Kies daarom voor een systeem dat zuinig is én voldoende ventileert. De meeste utiliteitsgebouwen hebben een balansventilatiesysteem. Door aan dit systeem warmteterugwinning en/of CO₂-sensoren toe te voegen kan energie bespaard worden. Oudere ventilatoren in een ventilatiesysteem gebruiken veel energie. Moderne gelijkstroomventilatoren zijn veel energiezuiniger.

Installaties

Naast het isoleren van het gebouw en het toepassen van een goed en energiezuinig ventilatiesysteem, is het belangrijk aandacht te besteden aan de installaties voor verwarming en koeling. Met energiezuinige installaties of installaties die hernieuwbare (duurzame) energie gebruiken, gebruikt het gebouw minder fossiele energie en stoot ook minder CO₂ uit. Mogelijkheden zijn bijvoorbeeld (hybride) warmtepompen en warmtenetten.

De meeste gebouwen in Nederland hebben een cv-ketel die water verwarmt tot 70 à 80 graden. In goed geïsoleerde gebouwen kan

een modern verwarmingssysteem met een lagere temperatuur van 30 tot 55 graden ook voldoende zijn (LT-systeem). Naast vloerverwarming kunnen ook bestaande radiatoren of convectoren daarvoor geschikt zijn of aangepast worden. Het is onbekend of dit gebouw een LT-afgiftesysteem heeft.

Onderhoud en vervanging van installaties

Door het gebouw en de installaties goed in te regelen, te gebruiken en te onderhouden, kunt u veel energie besparen en een gezonder en comfortabeler binnenklimaat realiseren.

De meeste systemen, zoals verwarmingsketels, zonnepanelen en ventilatiesystemen, hebben een levensduur van ongeveer 15 tot 20 jaar. Het is verstandig om enkele jaren van tevoren na te denken en informatie in te winnen over duurzame en energiezuinige alternatieven.

Verlichting

LED-verlichting verlaagt het energiegebruik aanzienlijk. Daarnaast is het verstandig ook slimme schakelingen toe te passen, zoals aanwezigheidsdetectie en daglichtregeling, zodat de verlichting alleen brandt wanneer dat nodig is.

Batterij-opslag

Is er een batterij aanwezig in het gebouw? Dan kan zelf opgewekte stroom daarin worden opgeslagen. Alleen batterijen van 5 kWh of meer tellen mee voor het energielabel. Met een batterij is het mogelijk om stroom tijdelijk op te slaan wanneer er een overschot is en deze te gebruiken bij een tekort. Zo kan het gebouw inspelen op externe signalen.

Klimaatverandering

Door klimaatverandering worden de zomers in Nederland warmer. Daarom is het goed om buitenzonwering (zoals screens en overstekken) of zonwerend glas te gebruiken. Ventileer het gebouw tijdens de (koele) zomernacht. Zo koelt het gebouw 's nachts af, zodat het gebouw in de ochtend koel is. Besteed ook aandacht aan de omgeving van het gebouw: een groene omgeving werkt verkoelend.

Monument

Is het gebouw een monument? Dan zijn misschien niet alle verbetermogelijkheden voor het gebouw mogelijk of is een specifieke aanpak nodig. Kijk voor meer informatie op:

www.cultureelergoed.nl/duurzaam

Energie label

Advies

Verbeter het gebouw

Technische details

Meer informatie

Praktische hulp om het gebouw te verbeteren

Wetchecker energiebesparing

Let op: energiebesparing kan wettelijk verplicht zijn. Op de Wetchecker energiebesparing van RVO vindt u informatie over deze verplichtingen. Kijk op: www.rvo.nl/onderwerpen/wetten-en-regels-gebouwen/wetchecker-energiebesparing

Subsidies en leningen

Op de website van RVO vindt u meer informatie over subsidie- en financieringsregelingen. Om subsidie te kunnen ontvangen, kan het nodig zijn dat u een energielabel laat registreren vóór en na het uitvoeren van energiebesparende maatregelen. Lees de subsidievoorwaarden goed.

Zichtbaar ophangen energielabel

Het zichtbaar ophangen van het energielabel is verplicht voor alle niet voor bewoning bestemde gebouwen met een geldig energielabel. Niet voor bewoning bestemde gebouwen vallen onder het begrip utiliteitsbouw. Utiliteitsbouw is divers van samenstelling en omvat zowel bedrijfsmatig vastgoed, zoals kantoren, winkels en hotels, als maatschappelijk vastgoed, zoals ziekenhuizen, scholen, sporthallen en gemeentehuizen. Het energielabel moet duidelijk zichtbaar voor het publiek worden opgehangen. Bijvoorbeeld naast de receptie of de ingang.

Inzicht in totale energiegebruik

Met het Datastelsel Verduurzaming Utiliteit (DVU) krijgt u inzicht in het energiegebruik van het gebouw en kunt u gericht aan de slag met energiebesparing en het verbeteren van de energie-efficiëntie. U monitort en deelt veilig uw energie- en gebouw-data.

Herlabelen

Heeft u maatregelen uitgevoerd? Onder bepaalde voorwaarden kunt u uw energielabel opnieuw laten berekenen, zonder dat een energieadviseur hiervoor het gebouw hoeft te bezoeken. Vraag uw adviseur voor meer informatie.

Maatwerkadvies

Het maatwerkadvies is een op maat gemaakt energiebesparingsadvies. Hiermee krijgt u inzicht in welke energiebesparende maatregelen het meest effectief zijn voor uw situatie. Het advies houdt rekening met de kosteneffectiviteit van maatregelen en maatregelpakketten, gebaseerd op het daadwerkelijke energiegebruik.

Ga voor meer informatie en praktische adviezen over deze onderwerpen naar: www.rvo.nl/energielabel-utiliteitsbouw

Energie label

Advies

Verbeter het gebouw

Technische details

Meer informatie

Overige resultaten energielabel berekening

Energiedragers	Finaal energiegebruik	Primaire fossiele energiegebruik
Elektriciteit [kWh/jaar]	365.139	529.452
Elektriciteitsopbrengst eigen perceel [kWh/jaar]	0	
Gas [kWh/jaar]	433.187	433.187
Warmte [kWh/jaar]	0	0
Koude [kWh/jaar]	0	0
Biomassa [kWh/jaar]	0	0
Stookolie [kWh/jaar]	0	0
Totaal [kWh/jaar]	798.326	962.639
Totaal [kWh/m ² -jaar]	182,14	219,63

Energie-indicatoren	Waarde
Energiebehoefte (EP1) [kWh/m ² -jaar]	78,96
Primaire fossiele energiegebruik (EP2) [kWh/m ² -jaar]	219,63
Aandeel hernieuwbare energie (EP3) [%]	0,0

Type hernieuwbare energiebronnen	kWh/jaar
Hernieuwbare elektriciteit	0
Lokale omgevingswarmte	0
Lokale omgevingskoude	0
Lokaal opgewekte warmte uit biomassa	0
Hernieuwbare energie uit externe warmtelevering	0
Hernieuwbare energie uit externe koudelevering	0

Geometrische kenmerken	
Gebruiksoppervlakte	4.383 m ²
Compactheid	0,93

Toelichting

- **Finaal energiegebruik:** De hoeveelheid energie die elk jaar voor dit gebouw nodig is voor verwarming, koeling, warm water, ventilatie, be- en ontvochtiging en verlichting. De elektriciteitsopbrengst van zonnepanelen op het gebouw of een WKK telt hierbij niet mee.
- **Primaire fossiele energiegebruik:** De hoeveelheid fossiele energie die elk jaar in energiecentrales wordt gebruikt om elektriciteit, warmte en aardgas te maken voor dit gebouw. De energieopbrengst van zonnepanelen op het gebouw telt hierbij wel mee.
- **Hernieuwbare energiebronnen:** De tabel laat zien welke hernieuwbare energiebronnen worden gebruikt. Zonnepanelen op of bij dit gebouw wekken bijvoorbeeld hernieuwbare elektriciteit op. Ook een zonnepaneel of warmtepomp gebruikt warmte uit de omgeving. Dit noemen we lokale hernieuwbare energie. Soms komt hernieuwbare energie van verder weg, bijvoorbeeld via een warmtenet (externe levering) dat het gebouw verwarmt.
- **Geometrische kenmerken:** Dit gaat over de vorm en grootte van het gebouw. Voor de compactheid geldt: Hoe lager het getal, hoe compacter het gebouw. Een compact gebouw heeft weinig buitenmuren en verliest daardoor minder warmte.

Energie label

Advies

Verbeter het gebouw

Technische details

Meer informatie

Meer informatie over het energielabel

 Dit energielabel is geregistreerd in EP-online, de landelijke database van energielabels bij de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland.

Bent u een particuliere eigenaar? Dan vindt u de digitale versie van het energielabel op: www.mijnoverheid.nl

Bent u een zakelijke eigenaar? Dan vindt u de digitale versie van het energielabel op: www.ep-online.nl

Hiervoor logt u in met eHerkenning.

Zo gaat de energieadviseur te werk

De energieadviseur verzamelt technische informatie over het gebouw, bijvoorbeeld over de isolatie, verwarming en ventilatie. De energieadviseur volgt vaste regels om het gebouw op te meten en in het rekenprogramma in te voeren. In sommige gevallen worden in de berekening aannames gedaan. De energieadviseur wordt gecontroleerd door de certificerende instelling.

Energieadviseur

Naam

Naam Energieadviseur

Vakbekwaamheidsnummer

1111.2222.3333

Certificaathouder

Naam Certificaathouder

Certificerende instelling

Naam Certificerende Instelling

Kijk voor de contactgegevens op:

www.centraalregistertechniek.nl/energielabel/bedrijven/utiliteitsgebouw

Bepalingsmethode

Dit energielabel is opgesteld met de bepalingmethode NTA 8800:2025.

Vragen of klachten?

Ik heb een vraag over dit energielabel

Bent u eigenaar van het gebouw?

Neem dan eerst contact op met de energieadviseur. Hij of zij kan uitleggen met welke gegevens is gewerkt en wat het resultaat betekent.

Bent u huurder van het gebouw?

Neem dan contact op met uw verhuurder. De verhuurder kan contact opnemen met de certificaathouder om de vraag te bespreken en uitleg te geven.

Ik heb een klacht over dit energielabel

Ga dan naar: www.klacht-energielabel.nl

Hier vindt u meer uitleg en een klachtenformulier.

Ik heb een algemene vraag over het energielabel

Kijk voor veel gestelde vragen over het energielabel op: www.rvo.nl/energielabel-utiliteitsbouw

Disclaimer

De verbetermogelijkheden die op het energielabel staan, zijn kosteneffectieve mogelijkheden op het moment dat het energielabel wordt gemaakt. Of de verbetermogelijkheden verantwoord toegepast kunnen worden vanuit comfort, gezondheid en kosten, hangt af van de specifieke situatie. U kunt hier geen rechten aan ontleen. Het is altijd slim om professioneel advies te vragen.

Dit document is digitaal ondertekend. Dit betekent dat u een echt energielabel heeft dat geregistreerd is bij RVO. U kunt meer informatie vinden op: www.ep-online.nl/ControlerenEchtheid